

Täydennys Lapuanjoen yhteistarkkailuohjelmaan / kalataloustarkkailu:

Prinkkilä Oy / **Valkianeva**

Lapuanjoen yhteistarkkailuohjelmaan esitetään kalataloustarkkailun osalta lisättäväksi Prinkkilä Oy:n *taulukossa 1* mainittu tuotantoalue.

Taulukko 1. Yhteistarkkailuun lisättävä tuotantoalue/luvanhaltija

Tuotantoalue/Luvanhaltija	A (ha)	Lupa	Purkuvesistö
Miekkaojan v-a (44.055)			
Valkianeva / Alavus Prinkkilä Oy	25,2	Nro 46/2008/4, 11.4.2008 Dnro LSY-2007-Y-231	44.055 Miekkaojan va: Valkiaoja → Ylä-Tevajärvi → Tevajärvi → Kaitavesi

Toiminnan kuvaus

Prinkkilä Oy:n Valkianeva sijaitsee n. 20 km Alavuden kaupungin keskustasta kaakkoon Alavuden kylässä Valkialammin lounaispuolella. Valkianevalla on Länsi-Suomen ympäristölupaviraston 11.4.2008 myöntämä ympäristölupa (Dnro LSY-2007-Y-231). Valkianevan kuntoonpano on aloitettu vuonna 2006 ja turvetuotanto vuonna 2008. Tuotantoalueen kuivatusvedet puhdistetaan sarkaoja-altailla, virtausta säätelevillä sihtiputkilla ja laskeutusaltaalla. Tuotantoalueen vedet johdetaan sulan maan aikana pintavalutuskentälle, joka on kooltaan noin 0,9 ha. Käsittelyn jälkeen Valkianevan turvetuotantoalueen kuivatusvedet johdetaan laskuojan (Valkiaojan) kautta Ylä-Tevajärveen ja edelleen Tevajärven kuivion läpi Kaitaveteen, Ristiinkäypään ja Miekkajärveen.

Vesistön kuvaus

Valkianeva kuuluu Lapuanjoen vesistöalueeseen (44) ja edelleen Alavudenjärven osa-alueen (44.05) Miekkaojan valuma-alueeseen (44.055).

Ylä-Tevajärven avoin vesialue on noin 3 ha. Ympäristöhallinnon Hertta-tietokannan mukaan järven vedenlaatua ei ole seurattu. Kaitaveden ja Ristiinkäypän viimeisimmät vedenlaatutulokset ovat 1990-luvulta. Kaitaveden pinta-ala on 26 ha ja tilavuus 0,65 milj.m³. Järven keskisyvyys on 2,4 m ja suurin syvyys 5,2 m. Veden viipymäaika järvessä on 56 vuorokautta. Kaitavesi kerää vetensä varsin laajalta alueelta, jolle sijoittuvat Kattelusjärvi, Ylä-Tevajärvi, Vekarinlampi ja Pyydyslampi. Vuosien 1996 ja 1997 vedenlaatutietojen mukaan Kaitaveden fosforipitoisuus on vaihdellut välillä 33–46 µg/l ja typpipitoisuus välillä 550–900 µg/l. Valkianevan ympäristölupahakemuksen mukaan Ylä-Tevajärvessä esiintyy haukea, ahventa, särkeä ja madetta, mutta kalaston määrästä ei ole tietoa. Kaitavedessä esiintyy mainittujen kalalajien lisäksi lahnaa, kuhaa ja istutettua siikaa. Umpeenkasvaneessa Tevajärvessä ei ole kaloja.

Ristiinkäypän pinta-ala on 43 ha ja tilavuus 0,52 milj.m³. Järven keskisyvyys on 1,2 m ja suurin syvyys 3,3 m. Veden viipymäaika järvessä on 36 vuorokautta. Järvi saa vetensä pääasiassa yläpuolisesta Kaitavedestä ja laskee Miekkajärveen. Järven rannoilla on melko runsaasti vapaa-ajan asutusta. Ristiinkäypän vedenlaatutiedot ovat vuosilta 1969 ja 1990. Veden puskurikyky on ollut molemmissa näytteissä heikko, mutta pH-arvot eivät olleet tavallista alhaisempia. Humuspitoisuus oli kohonnut, ollen kuitenkin Alavuden muihin järviin verrattuna keskimääräistä tasoa. Myös fosforipitoisuudet olivat suhteellisen alhaisia. Järvi oli

lievästi rehevä. Miekkajärven pinta-ala on 71 ha ja tilavuus 1,5 milj.m³. Järven keskisyvyys on 1,1 m ja suurin syvyys 7,1 m. Veden vaihtuvuus on läpivirtauksesta johtuen melko nopeaa. Miekkajärvi saa vetensä pääasiassa Ristiinkäypästä ja sen yläpuolisesta Kaitavedestä. Järvi laskee vetensä Miekkaojan kautta Pahajokeen. Vuosien 1996, 1997 ja 2003 vedenlaatutietojen Miekkajärven fosforipitoisuus on vaihdellut välillä 19–36 µg/l ja typpipitoisuus välillä 490–910 µg/l.

Tuotantoalueen aiempi kalataloudellinen tarkkailu

Valkianevan tuotantoalueen aiemmasta kalataloustarkkailusta ei löydetty tietoa tätä ohjelmaesitystä laadittaessa. Koekalastusrekisterin mukaan Miekkaojan valuma-alueella ei ole tehty koekalastuksia.

Esitys kalataloustarkkailuksi

Valkianevan kalataloustarkkailu liitetään osaksi Lapuanjoen yhteistarkkailua. Tarkkailussa noudatetaan Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry:n 29.10.2021 laatimaa Lapuanjoen yhteistarkkailuohjelmaa, jonka Varsinais-Suomen ELY-keskus on hyväksynyt (VARELY/1008/2022, 19.7.2022).

Valkianevan koekalastukset toteutetaan yhteistarkkailuohjelman mukaisesti noudattaen RKTL:n julkaisussa "Ohjeet standardinmukaisiin koekalastuksiin" (työraportti 21/2014) kuvattuja menetelmiä ja pyynnin tulokset tallennetaan valtakunnalliseen koekalastusrekisteriin. Tuotantoalueen koekalastukset toteutetaan Kaitavedessä seuraavan kerran vuonna 2025 ja tämän jälkeen viiden vuoden välein Lapuanjoen yhteistarkkailuohjelman mukaisesti.

Ohjelman mukaisesti turvetuotantoalueiden verkkokoekalastukset tehdään heinäkuun alun ja syyskuun puolivälin välisenä aikana, jolloin olosuhteet ja kalojen käyttäytyminen ovat mahdollisimman vakaat. Verkkokoekalastuksissa käytetään sisävesillä Nordic-verkkoja RKTL:n (21/2014) ohjeistuksen mukaisesti. Koekalastuskohteista määritetään koordinaatit, laaditaan kohdekuvaukset ja kohteet merkitään kartalle, jotka merkitään raporttiin. Verkkovuorokaudet määräytyvät järven pinta-alan ja syvyysuhteiden mukaan. Kaikki saaliiksi saadut kalat mitataan ja punnitaan. Lohikalat mitataan, punnitaan ja kirjataan yksilökohtaisesti. Myös kalojen merkinnät (esim. eväleikatut) sekä vammat, vauriot ja haavaumat raportoidaan. Koekalastusten tulokset tallennetaan valtakunnalliseen koekalastusrekisteriin kalastusvuoden loppuun mennessä.

Taulukko 2. Koekalastusmenetelmät ja -paikat

Tuotantolue/ Luvanhaltija	A (ha)	hav.vuosi	Koekalastusmenetelmät ja -paikat
Miekkaojan v-a (44.055)			
Valkianeva / Alavus, Prinkkilä Oy	25,2	2025	NORDIC-verkot: Kaitavesi (16 vvrk)

Kaitaveden verkkokoekalastus tehdään ensimmäisen kerran vuonna 2025 ja sen jälkeen yhteistarkkailuohjelman mukaisesti viiden vuoden välein.

Kalastustiedusteluissa tulee noudattaa ensisijaisesti teoksen "Kalavarojen käyttö ja hoito" (Salminen ja Böhling (toim.) 2018, Luke) ja toissijaisesti teoksen "Kalataloustarkkailu, periaatteet ja menetelmät" (Böhling ja Rahikainen (toim.) 1999, riistan ja kalantutkimus) suosituksia.

Koekalastuksissa ja niiden saaliiden käsittelyssä tulee noudattaa ensisijaisesti teoksen "Kalavarojen käyttö ja hoito" (Salminen ja Böhling (toim.) 2018, Luke) ja toissijaisesti teoksen "Ohjeet standardinmukaisiin koekalastuksiin" (Olin ym. 2014, RKTL:n työraportteja 21/2014) suosituksia.

Lapuanjoen yhteistarkkailun kalataloustarkkailuohjelmaan sisältyy lisäksi viiden vuoden välein tehtävä kalastustiedustelu. Valkianeva osallistuu yhteistarkkailun kalastustiedusteluun.

Tulosten raportointi sisällytetään Lapuanjoen yhteistarkkailun kalataloustarkkailuohjelmassa mainittuun yhteenvetoon, joka valmistuu kalastustarkkailuvuoden loppuun mennessä. Tarkkailuraporteissa tulee esittää kartta (tai kartat), sisältäen purkupisteet vesistöihin, koekalastus- ja ravustuspaikat ja kalastustiedustelun osa-aluejaon.

LIITTEET

Liite 1 Valkianevan turvetuotantoalueen sijainti ja kuivatusvesien purkureitti (karttaliite 1:20 000)

VIITTEET

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2022: Vesienhoidon toimenpideohjelma 2022–2027. Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen raportteja 41/2022.

Länsi-Suomen ympäristölupavirasto. Päätös Dnro LSY-2007-Y-231. Valkianevan turvetuotantoa koskeva ympäristölupa, Alavus.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2022. VARELY/1008/2022, 19.7.2022. Päätös kalataloudellisen tarkkailuohjelman hyväksymisestä.

Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry 2021: Lapuanjoen yhteistarkkailuohjelma. Kuormitus-, vesistö- ja kalataloustarkkailu. 29.10.2021.

Valkianeva

— Kuivatusvesien purkureitti

Pohjakartta: Maanmittauslaitos 2024